

SIIKAISTEN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUS

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Valtuusto on kokouksessaan 4.8.2021 valinnut tarkastuslautakuntaan jäsenet ja varajäsenet.

Kunnanvaltuusto on 28.9.2022 myöntänyt eron luottamustoimesta tarkastuslautakunnan puheenjohtajalle Therese Rosenqvistille. Hänen tilallensa tarkastuslautakunnan jäseneksi on 28.9.2022 kokouksessa valittu Anneli Lahtinen ja puheenjohtajaksi Hannu Heikintalo sekä varapuheenjohtajaksi Vesa Viljanen.

Kunnanvaltuusto on 27.9.2023 päätöksellä 18§ valinnut Paavo Tuulensuun tilalle tarkastuslautakunnan jäseneksi Seppo Jönkkäriin. Varajäsenenä jatkaa Toivo Fridfelt.

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Hannu Heikintalo, pj	(6)	Leo Forss	(0)
Vesa Viljanen, vpj	(6)	Susanna Kuusisto	(0)
Paavo Tuulensuu	(0)	Toivo Fridfelt	(1)
Seppo Jönkkäri, 27.9. alkaen	(5)	Toivo Fridfelt	(0)
Heli Harju	(5)	Riitta Vanhatalo	(0)
Anneli Lahtinen	(6)	Pasi Dahl	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 6 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat ilmoittaneet seuraavat pysyvät esteellisyydet: Heli Harju on keskusvaalilautakunnan varapuheenjohtaja.

1.2. Toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä mutta omana asianaan.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita (KunL 121.5§).

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuoden 2023 vuosityöohjelman ja vuosille 2021-2024 hyväksytyyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 arviointityössä on painotettu elinvoimalautakunnan alaista toimintaa.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös työohjelman mukainen arviointiteema.

Kunnanjohtajan lisäksi toimintavuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavina rehtori/sivistystoimenjohtaja, tekninen johtaja, hallintopäällikkö sekä ruokapalveluesimies.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoille on kokouskutsun yhteydessä annettu kysymyksiä, joihin he ovat laatineet kirjalliset vastaukset. Kuulemisissa viranhaltijat ovat esitelleet tarkastuslautakunnalle kirjallisen aineiston sisältöä.

Arviointityönsä suorittamiseksi tarkastuslautakunta seuraa toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa. Tarkastuslautakunta on sopinut seuraavasta työnjaosta eri hallinnonalojen toiminnan seuraamisessa.

<u>Toimielin</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kunnanhallitus	Seppo Jönkkäri, Anneli Lahtinen
Hyvinvointilautakunta	Hannu Heikintalo, Heli Harju
Elinvoimalautakunta	Vesa Viljanen, Anneli Lahtinen

Yksi arviointityön toimintamuoto ovat erilaiset tutustumiskäynnit kunnan eri kohteisiin. Arviointivuoden aikana tarkastuslautakunta ei ole tehnyt tutustumiskäyntejä.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus hallintokunnittain

Tarkastuslautakunta arvioi hallintokuntien ja niiden tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta seuraavasti:

Tasa-arvon edistäminen

Valtuuston asettamien tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta toteaa, että talousarviossa tai kuntastrategiassa ei ole suoranaisesti tasa-arvoon liittyviä tavoitteita. Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa, että positiivisella tasa-arvokokemuksella sekä maineella tasa-arvoisena työpaikkana ja asuinkuntana on yhteys tavoitteiden saavuttamiseen sekä tuloksellisen ja tarkoituksenmukaisen toiminnan järjestämiseen.

Monissa kunnissa sekä muissa yhteisöissä on pyritty edistämään tasa-arvoa monin eri tavoin, esim. kartoittamalla sukupuolittunutta nimikkeistöä ja muuttamalla sitä tarvittaessa sukupuolineutraaliksi.

Tarkastuslautakunta kysyy, mitä toimenpiteitä Siikaisten kunta voisi tehdä tasa-arvon edistämiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kunnanhallitus on toimintakertomuksessa esittänyt, että terveydenhuoltolain mukaan kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Siikaisten kunnanvaltuustolle on syksyllä 2021 valmisteltu hyvinvointikertomus- ja suunnitelma erillisenä asiakirjana. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman kokouksessaan 10.11.2021.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että talousarviossa esitetään selkeitä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamisesta voidaan raportoida joko tilinpäätöksessä tai erillisessä hyvinvointiraportissa.

Hyvinvointilautakunta

Rehtori/sivistystoimenjohtaja on ollut kuultavana tarkastuslautakunnan kokouksessa 12.4.2024. Kokouksessa hän selosti tarkastuslautakunnalle hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä asioita vuodelta 2023.

Hyvinvointilautakunnan tilikauden 2023 yli-/alijäämän talousarviototeutuma oli 95,5 % ja vyörytyserien jälkeen 119,8 %.

Saadun selvityksen mukaan hyvinvointilautakunnan alainen toiminta on olennaisilta osin ollut asetettujen tavoitteiden mukaista.

Elinvoimalautakunta:

Elinvoimalautakunnan osalta tarkastuslautakunta toteaa, että toiminta on ollut olennaisilta osin toiminnallisten tavoitteiden mukaista. Taloudellisten tavoitteiden osalta todettiin, että elinvoimalautakunnan toimintatuottojen talousarviototeutuma oli 114 % ja toimintakulujen 88 %. Lautakunnan toimintakatteen talousarviototeutuma oli 66 %.

Tekninen johtaja on selvittänyt tarkastuslautakunnalle energiahuoltoa ja vesilaitosta koskevia asioita. Saadun selvityksen mukaan hakkeella toimiva lämpölaite on uusittu vuonna 2013. Sopimus energian toimittamisesta on voimassa 31.5.2024 asti, jonka jälkeen energian toimitus on tarkoitus kilpailuttaa. Hukkalämmön osuus on noin 27-30 %.

Energiahuollon osalta suurimpina riskeinä tuotiin esille puun käytön väheneminen lämmön lähteenä ja siirtyminen päästöttömän energian käyttöön. Riskien hallintaan liittyvinä toimenpiteinä tuotiin esille omien metsien hyödyntäminen hakkeen tuotannossa ja lämmön tuotantotavan muuttaminen täysin maalämpöön tai ilma-vesilämpöpumppeihin.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin lämmöntuotannon kustannusten kehitykseen liittyviä asioita. Ostoenergian hinta on ollut vuonna 2015-2020 35,5 €/MWh ja tällä hetkellä 58,0 €/MWh. Myydyn energian hinta on ollut vuosina 2013-2023 69,3 €/MWh. Kunnan ulkopuolisten kiinteistöjen osuus energian myynnistä on noin 20 %.

Vesihuoltolaitoksen osalta todettiin, että kunnalla on Leppijärvellä yhteiset vedenottokaiivot Merikarvian kunnan kanssa, lisäksi Kankaanpäästä ostetaan vettä noin 800 m³/vrk. Suurin osa (80 %) tuotetusta ja ostetusta vedestä myydään Merikarvialle.

Siikaisten jätevedet johdetaan Merikarvian puhdistamolle ja kustannukset jaetaan käytön suhteessa. Laskuttamattoman jäteveden määrä on ollut n. 63 %.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin vesihuoltoon liittyviä riskejä ja toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskeinä tuotiin esille veden saastuminen, ilkivalta, pitkällinen sähkökatko, tietoliikennehäiriöt ja kyberhyökkäykset valvontaohjelmaan.

Tekninen johtaja selosti tarkastuslautakunnalle vesilaitoksen laskutukseen liittyviä tietoja. Saadun selvityksen mukaan tuotoilla ei saada katettua kaikkia kuluja.

Ruokapalveluesimies on selvittänyt tarkastuslautakunnalle ruokapalveluiden toimintaan liittyviä asioita.

Ruokapalveluissa työskentelee ruokapalveluesimiehen lisäksi keittäjä. Lisäksi lomien ajaksi palkataan sijainen. Ruokapalveluiden tehtävänä on ruuan valmistus koululle ja päiväkodille. Ruuan valmistuksessa käytetään pääosin suomalaisia raaka-aineita.

Saadun selvityksen mukaan rikkoutuneita koneita on ensisijaisesti korjattu ja koneita on voitu uusida, kun korjaaminen ei enää kannata.

Toimintaan liittyvinä riskeinä tuotiin esille sähkökatkot ja ruuasta tuleva mahdollinen sairastuminen. Tarkastuslautakunnalle selvitetiin riskien hallitsemiseksi tehtyjä toimenpiteitä. Riskeinä tuotiin esille myös koneiden toimivuus ja sijaisten saaminen. Todettiin myös, että koneiden huollon toimivuus on yksi keskeinen riskien hallintaan liittyvä toimenpide.

Ruokapalveluesimiehen antaman tiedon mukaan ruokapalveluissa on palautteen keräämiseksi käytössä palautelaatikko. Palautelaatikon avulla palautetta saadaan satunnaisesti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että palautteiden saaminen ja hyödyntäminen on yksi keskeinen väline toiminnan kehittämisessä. Tarkastuslautakunta kysyy, millä tavoin teknisessä toimessa pyritään varmistamaan ruokapalveluiden hyvä laatutaso?

2.2. Koko kuntaa koskevat taloudelliset tavoitteet

Toimintatuotot 2,0 M€ olivat 339 t€ suuremmat kuin talousarviossa. Toimintakulut 5,5 M€ olivat 0,66 M€ pienemmät kuin talousarviossa. Verotulot olivat 3,2 M€, joka on 136 t€ enemmän kuin talousarviossa. Valtionosuudet olivat 1,7 M€, joka on 31 t€ enemmän kuin talousarviossa.

Kunnan vuosikate oli ylijäämäinen 1,4 M€. Vuoden 2023 talousarviossa vuosikatteenä oli arvioitu muodostuvan 215 t€. Tilikauden tulos muodostui suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen ylijäämäiseksi 696 t€, mikä on sama kuin tilikauden ylijäämä. Taseen kertynyt ylijäämä oli tilinpäätöksessä 5,9 M€.

Talouden suunnittelun näkökulmasta tarkastuslautakunta kiinnittää edellisvuoden tapaan huomiota kuntatalouden huomattavan epävarmaan tulevaisuuteen. Hyvinvointialueuudistus, valtion rahoituksen epävarmuus sekä laskeva asukasluku lisäävät epävarmuutta.

Kunta on maksanut vuoden 2021 aikana kaiken korollisen vieraan pääoman pois ja on ollut tilinpäätöshetkellä velaton. Velattomuus kertoo mm. siitä, että investoinnit on voitu tehdä tulorahoituksella. Investointien tulorahoitus % on noussut edellisvuodesta 81,4% -> 396,6%. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnanhallitus seuraa aktiivisesti investointien toteuttamista ja mahdollisen korjausvelan kertymistä.

Kunnan talousarviossa oli investointimenoja varten varattu yhteensä 0,5 M€. Investointimenot toteutuivat 355 t€:n suuruisina.

3. KUNTAKONSERNI

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Kuntakonserniin kuuluu kaksi kuntayhtymää. Kunnalla ei ole tytäryhteisöjä. Toimintakertomuksen selvitys kohdistuu konsernijohdon toimintaan, kunnan edustajien toimintaan kuntayhtymissä ja siihen, miten kuntayhtymille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toimintakertomuksessa on annettu riittävästi selvityksiä kuntakonsernia koskevistä asioista.

Konsernin kertynyt ylijäämä oli 4 613 €/asukas, lainat ja vuokravastuut 7 €/asukas. Laskennallista lainanhoitokatetta ei velattomuudesta johtuen ole tarkoituksenmukaista esittää. Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli poistoista 194 %.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2023 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Siikaisissa 17.5.2024

Hannu Heikintalo
puheenjohtaja

Seppo Jönkkäri

Vesa Viljanen

Heli Harju

Anneli Lahtinen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende